

РЕЦЕНЗІЯ
на монографію Яцух Олени Олексіївни:
«ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ»*

В умовах фінансової і політичної кризи, глобального впливу міжнародних фінансових інститутів та інституцій на розвиток продовольчого ринку, жорстокої внутрішньої конкуренції настає нагальна потреба узагальнення існуючих викликів стратегічного розвитку аграрної галузі, на основі розуміння важливості виваженості фінансової політики щодо фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств.

Згідно поставленої мети автор у першому розділі монографії присвятив свою увагу сутності і змісту фінансового забезпечення. Визначено особливості сільськогосподарського виробництва та ознаки їх характерного впливу на процес залучення і використання фінансових ресурсів: технологічні, організаційні, природно-екологічні, економічно-фінансові, соціально-демографічні. Позитивною рисою представленої наукової праці є застосування автором інституціонального підходу до описання діючих механізмів фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств, що дало можливість комплексного узагальнення їх теоретичних, нормативно-правих та функціональних особливостей в сучасних умовах та напрацюванню методичних підходів щодо узгодження державних і ринкових регуляторів названого процесу.

В монографії автором зроблено суттєвий акцент на формування цільових орієнтирів державної політики щодо регулювання фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств. Проблема державної політики щодо фінансової підтримки сталого розвитку аграрної галузі економіки України є багатоплановою. Завдяки їй формуються певні засади національної безпеки країни: продовольча, фінансово-економічна, енергетична, екологічна та соціальна безпека. Критична оцінка історичного досвіду державного регулювання на різних етапах розвитку галузі дозволила усвідомити основні позитивні моменти та прорахунки в державній політиці щодо її розвитку, та розвитку сільськогосподарських підприємств як основних виробників продовольчої продукції. Автором дана критична оцінка етапів розвитку аграрної галузі в залежності від прийнятих державних управлінських рішень. Визначено стратегічні напрями вдосконалення фінансової політики у зв'язку з переорієнтацією і розширенням ринків збуту сільськогосподарської продукції; зокрема з ратифікацією угоди про асоціацію між Україною з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державними членами, з іншої сторони (глава 17 Сільське господарство та розвиток сільських територій), прийнятою Програмою українсько-китайського інвестиційного співробітництва в агропромисловому комплексі та інших супроводжуючих угод.

* Фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств: монографія / Яцух О. О. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2018, 468 с.

Автор слушно зазначає про необхідність посилення національної безпеки та захисту вітчизняних товаровиробників сільськогосподарської продукції на основі підвищення ринкової конкурентоспроможності їх кінцевої продукції, тобто перехід з експорту сировини (насіння, олії) на готові високотехнологічні продукти переробки, тим самим досягаючи синергічного ефекту від інтеграції з промисловою та переробною галузями. Саме тому основним стратегічним вектором по вдосконаленню державної фінансової політики щодо розвитку аграрного сектору економіки на сучасному етапі має стати опрацювання та запровадження в дію механізму фінансового забезпечення, направлено на стимулювання капіталізації фінансових ресурсів для оновлення матеріально-технічної бази, запровадженню нових технологій виробництва, переробки та зберігання сільськогосподарської продукції, в тому числі на розбудову сучасної логістичної системи, направленої на покращення збутової діяльності з експорту продукції.

В другому розділі в результаті проведених досліджень сформовано методологічний підхід до формування концептуальних засад фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств з огляду на динамізм, мінливість державної фінансової та податкової політики, політичних і фінансових відносин, переорієнтацією ринків збуту сільськогосподарської продукції.

В третьому розділі монографії автором проведено ґрунтовий аналіз особливостей, закономірностей і тенденцій формування фінансових результатів господарювання сільськогосподарських підприємств та дана оцінка їх фінансовому стану. Значна частина наукових досліджень представлена автором у монографії, присвячена визначенню ролі впливу податкової політики в мобілізації і розподілі фінансових ресурсів на рівні сільськогосподарських підприємств. Автором досліджені питання ефективності спрощеної системи та спеціальних режимів оподаткування діючих в аграрній галузі. Обґрунтовано доцільність використання розроблених методичних підходів до формування і реалізації теоретичних положень податкової політики щодо сільськогосподарських підприємств на основі оптимізації їх податкового навантаження за критерієм «соціально-економічне навантаження на один гектар сільськогосподарських угідь».

На особливу увагу заслуговують результати дослідження автора в четвертому розділі монографії, направлені на моніторинг діючих механізмів залучення сільськогосподарськими підприємствами додаткових фінансових ресурсів за допомогою банківських кредитів на поповнення основних та оборотних засобів виробництва, операцій з фінансового лізингу на оновлення матеріальної бази підприємства, та нової форми залучення фінансових ресурсів – форвардних операцій. Основними порівняльними умовами щодо запозичення таких коштів сільськогосподарськими підприємствами є: вид запозичень, їх цільове призначення, форми зобов'язання та авансові платежі, період використання коштів та умови їх повернення, розмір витрат пов'язаних з супроводженням угод-позик та механізмів ціноутворення на такі фінансові ресурси. Згідно досліджень автора, найбільш дешевшими і доступнішими є фінансові ресурси залучені на умовах форвардних операцій для поповнення оборотних засобів та лізингових операцій на оновлення основних засобів.

Застосований комплексний підхід автора щодо оцінки діючої системи фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств дозволить значно розширити теоретичні та практичні надбання в науковій думці та дає можливість використовувати їх при прийнятті стратегічних та тактичних цілей щодо розвитку сільськогосподарської галузі та суб'єктів аграрного бізнесу.

У цілому рецензована монографія є надзвичайно актуальною на тлі швидко плинного процесу зміни державної політики щодо фінансової підтримки аграрного сектору економіки та напрямів переорієнтації зовнішньої політики на нові міжнародні ринки збуту сільськогосподарської продукції. Дана наукова праця може бути корисною для наукової спільноти, державних службовців, пов'язаних з управлінням в аграрній галузі, менеджерів та робітників фінансово-облікових служб аграрних та сільськогосподарських підприємств, студентів, які навчаються на економічних спеціальностях, щодо пошуку оптимальних шляхів вирішення актуальних проблем галузі.

Ясинська Н. А. – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування Донецького державного університету управління